

Psalm 33:3b – Noemt deze versregel één of twee geluidsbronnen?

Op zich niet een belangrijk punt, maar daar de vertaling *Tot lof van God – het Boek der Psalmen* in de weergave van deze regel ietwat afwijkt van de meeste, is een verklaring wel op zijn plaats.

Vooraf eerst een aantal algemene opmerkingen. In het Boek der Psalmen vindt men diverse muzikale aanwijzingen, soms in de psalm zelf, soms in de opschriften. Psalm 33 heeft geen opschrift, Psalm 32 juist wel. Zou men denken dat Psalm 33 een voortzetting is van 32, die gedachte wordt zeker versterkt doordat zij inhoudelijk verbonden lijken; Psalm 32 is een leerdicht dat eindigt met een oproep om voor Jehovah te zingen; het laatste vers:

Verheugt u over Jehovah, rechtvaardigen, en weest blij;
juicht luid, u allen, oprecht van hart!

Dit vindt, opvallend, directe aansluiting bij het openingsvers van Psalm 33:

Juicht van vreugde voor Jehovah, rechtvaardigen
voor oprechten is lofzang meer dan terecht.

Verder lijkt er tussen de psalm 32, 33 en 34 qua vorm een zeker verband te zijn. Psalm 32 en 33 zijn zelf geen acrostichons, maar hebben wel een daartoe passende lengte, Psalm 34 is een echt acrostichon op de 22 letters van het Hebreeuwse alfabet. Dus:

- Psalm 32 heeft 22 versregels (verdeeld in 11 verzen),
 - Psalm 33 heeft 22 verzen,
 - Psalm 34 heeft 22 verzen, waarbij ieder vers begint met de opvolgende letter van het Hebreeuwse alfabet.
- Dit ter inleiding, en los van de vraagstelling.

Dan Psalm 33 zelf. De verzen 1-3 lijken tot één strofe te behoren, een aantal verzen die de inleiding vormen tot het leerdicht dat hierop aansluit.

- Vers 1 begint, zoals hierboven te zien, met de oproep om vreugdevol voor Jehovah te juichen.
- Vers 2 is de gebiedende wijs om Jehovah dank te brengen, en verwijst daarbij naar twee soorten snaarinstrumenten, te weten de lier (**kinnóor**), het instrument van David, en de tiensnarige harp (**néveel "aaSóor"**) – die laatste wordt in de TLVG-vertaling aangeduid als 'grote harp'.
- Vers 3a roept op om 'een nieuw lied' voor Jehovah te zingen – dat verwijst zonder twijfel naar het vervolg.
- Vers 3b voegt een opmerking toe die nogal verschillend wordt geïnterpreteerd, en daar gaat de vraag dan ook over: worden er hier één of twee geluidsbronnen genoemd?

Om de gedachten te bepalen eerst een overzicht van vers 3, eerst als transliteratie en als een woord-voor-woordvertaling.

	<u>3a</u>		<u>3b</u>	
<i>transliteratie</i>	SJiéroe-lóo	SJiér	"chaadáaJ	heei.Tiévoe
<i>woord-voor-woord</i>	zingt voor hem	een lied	nieuw	doet goed
				nagéen
				bi-t.roe."áah
				in/met-xxxxxx

Om te beginnen is er sprake van een oproep om te musiceren; daarbij is er sprake van snaarinstrumenten. Het woord **t.roe."áah** is nog even onbenoemd gelaten, daarover straks meer. Het is de vraag of dit woord iets zegt over het genoemde spel op de snaren, of dat het wijst op 'gejuich', of op 'bazuingschal', etc.? Eerst diverse vertalingen ter vergelijking.

Statenvertaling:	Zingt Hem een nieuw lied;	speelt wel met vrolijk geschal.
Herziene Statenvertaling:	Zing voor Hem een nieuw lied,	speel welluidend met vrolijke klanken.
NBG:	Zingt Hem een nieuw lied,	speelt schoon op de snaren onder geschal.
NW:	Zingt hem een nieuw lied,	Doet uw best bij het spelen op de snaren onder gejuich.
Soncino Books of the Bible – The Psalms:	Sing unto Him a new song;	Play skillfully amid shouts of joy.
A.C. Feuer - Tehillim:	Sing Him a new song,	play well with sounds of deepest feeling.
Friedrich Baethgen – die Psalmen:	Singt ihm ein neuers Lied,	Schlagt laut die Saiten unter Posaunenschall.
Gerhardt/van der Zeyde:	Zingt ter ere van Hem een nieuw lied,	paart uw tokkelspel aan de bazuinen.
Willibrordvertaling (1996):	Zing een nieuw lied voor de HEER,	speel met overgave, laat het klinken.
Naardense Bijbel:	Zingt hem een zang nooit gezongen!	op z'n schoonst moet ge spelen, dat het schalt!
NBV:	Zing voor hem een nieuw lied,	speel en zing met overgave.
NIV:	Sing to him a new song;	play skillfully, and shout for joy.
TLVG:	Zingt een heel nieuw lied voor Hem,	slaet de snaren stevig aan!

Er zijn wel wat verschillen in weergave.

- Bij heel wat vertalingen geven wordt de term **bi-t.roe."áah** opgevat als een tweede geluidsbron naast de eerder genoemde muziek, resp. snarenspeel. Die tweede geluidsbron blijft soms onbenoemd (weergegeven als 'geschal' of 'klanken'), soms noemt men de menselijke stem (als 'gejuich', 'zang' of 'shout'), soms is er sprake van bazuinen.
 - Sommige vertalingen nemen, als variatie op die tweedeling, twee werkwoorden op, bv. spelen en zingen, ook al heeft de grondtekst er maar één - daarbij wordt dan wel de gebiedende wijs voor beide vormen gehandhaafd.
 - Enkele andere vertalingen, de (*Herziene*) *Statenvertaling*, de *Tehillim* door A.C. Feuer, de *Naardense Bijbel* en *Tot lof van God – het Boek der Psalmen*, hebben niet alleen slechts één werkwoord, maar beschrijven in deze regel ook maar één geluidsbron. De term **bi-t.roe."áah** wordt daarbij opgevat als een bepaling met verdere details over het snarenspeel.
- Voor diverse van de genoemde benaderingen is wel wat te zeggen. Een toelichting is op zijn plaats om aan te geven waarin en waarom de TLVG-vertaling wat afwijkt van de meeste, met daarbij aandacht voor de verschillende woorden en hun onderlinge samenhang.

Om met die samenhang te beginnen, het Bijbelse Hebreeuws kent naast de klinkertekens ook een hele reeks accenttekens, veel meer dan in het Nederlands. Die accenttekens worden globaal onderverdeeld in twee categorieën, scheidingstekens en verbindingstekens. Door middel van deze tekens wordt eenzelfde soort zinsverkeering bereikt als wij beogen met punten, puntkomma's, komma's, etc. Daarnaast kan door middel daarvan worden voorkomen dat twee woorden onbedoeld met elkaar worden verbonden; woorden die juist weer wel een combinatie vormen zijn ook als zodanig gemarkeerd. Het voert te ver om de namen en de precieze betekenis van de tekens te noemen, maar het komt er in deze versregel op neer dat de drie woorden als volgt zijn gestructureerd.

verbonden		gescheiden
heei.Tiévoe doet goed	nagéén snaarspelen	bi-t.roe."áh in/met-xxxxxx

Deze verdeling wordt in alle vertalingen gevolgd. Wel verschilt de wijze waarop het onderscheiden zinsdeel **bi-t.roe."áh** wordt benoemd en vertaald, zoals hierboven al is te zien.

Dat brengt ons bij de gebruikte woorden. Vers 3b heeft als eerste woord: **heei.Tiévoe**, het is de gebiedende wijs meervoud van de causatieve vorm van het werkwoord **jaaTáv** (het is weliswaar verwant, maar toch is het een ander werkwoord dan het bekende woord **Tóov**). Het woord wordt wel vertaald met *to make good, to do well*. Indien de gebiedende wijs wordt gevolgd door een infinitief, dan worden die twee vormen als het ware verbonden, zoals ook te zien is aan het verbindende accentteken. In dit geval is **heei.Tiévoe** dus verbonden met het woord **nagéén**. Over die combinatie zo dadelijk meer.

Eerst het tweede woord zelf: **nagéén**. Het is de infinitief van de causatieve werkwoordsvorm **nigéén**, dat de betekenis heeft: *to play on a stringed instrument*. Het is wat specifiekler dan musiceren in zijn algemeen.

Over musiceren gesproken, daar zijn diverse werkwoorden voor, zoals:

- **ziméer** - voor 'musiceren' onafhankelijk van het soort instrument. Dit is verwant aan het woord voor 'snoeien, in stukken delen', verwijzend naar ritmische verdeling; dit woord komt bijna 40 keer voor in het Boek der Psalmen en wordt vertaald met *to sing, to play, to praise*. Het afgeleide woord **miz.móor** (uitsluitend gebruikt in de opschriften) wordt wel vertaald met 'psalm'; een ander woord, **zim.ráh**, wordt gedefinieerd als *song, praise, music*.

Het woord leeft tot nu toe voort in de muzieksoort *Klezmer* (niet op z'n Duits uit te spreken, maar met een zachte 'z'), afkomstig van **k.léel-z.móor**, 'instrumenten – muziek' (waarbij ook de menselijke stem wordt opgevat als een muziekinstrument).

- **SJér** - musiceren specifiek voor de menselijke stem, 'zingen'; het woord **SJér** dient ook specifiek om een lied aan te duiden, zoals in Psalm 33:3a gebruikt.
- "**chaalál**" - 'fluitspelen'.
- **taaqa"** - 'spelen op trompet' of een verwant instrument.
- **nigéén** - 'spelen op een snaarinstrument'.

Het woord **nigéén** komt veertien keer voor als werkwoord, waaronder dus in Psalm 33:3b, en is doorgaans geassocieerd met het bespelen van snaarinstrumenten (zie ook Jes. 38:20). Soms krijgt het een wat bredere betekenis en lijkt de nadruk vooral te liggen op het musiceren; Psalm 68:26 kan dan ook verwijzen naar musici in het algemeen, hoewel dat niet zeker is. Dikwijls wordt het werkwoord gecombineerd met het gebruik van de handen, zoals in 1 Sam. 18:10 en 19:9 - het verschil tussen Sauls hand en Davids hand is natuurlijk bijzonder. De verzamelterm 'snaarinstrumenten' is begrijpelijk; er zijn verschillende soorten, waarvan de **kinnóor** misschien wel het meest bekend is (het instrument van David), maar er zijn er meer (zie daarvoor ook de toelichting op Psalm 137:2a).

Een bespeler van zo'n instrument werd ook aangeduid met het onvoltooid deelwoord **m.nagéén** (2 Kon. 3:15), 'snaarspelende'.

Een afgeleide term komt voor in de psalmopschriften van Psalm 4, 6, 54, 55, 61, 67, 76 en in het naschrift Habakuk 3:19; daar staat als aanwijzing voor de concertmeester: **bi-n.gienóot** (een meervoudsvorm), vaak vertaald met 'op snaarinstrumenten'.

Bij het woord **nigéén**, resp. de infinitief **nagéén**, ligt een associatie met het bespelen van snaarinstrumenten dus wel degelijk voor de hand.

Dan de combinatie van de twee genoemde woorden: **heei.Tiévoe nagéén**, de eerste term uit deze regel. Friedrich Baethgen geeft als toelichting hierop:

heei.Tiévoe nagéén eigentlich "macht gut das Spielen"; das Verb. fin. dient zur Umschreibung eines Adverbiums.

Benjamin Davidson noemt deze combinatie in *The Analytical Hebrew and Chaldee Lexicon* expliciet als een voorbeeld en vertaalt het met *to play well*.

Interessant in combinatie met de genoemde uitdrukking is de passage in 1 Samuël 16:16,17, waar gezocht wordt naar iemand die kundig is in het bespelen van de **kinnóor**; daar wordt het met de hand bespelen van de snaren genoemd. Saul geeft opdracht om op zoek te gaan naar een goede musicus (een **léSj meeiTiév I.nagéén**, een 'man – kundig – snaarinstrumenten te bespelen', een term verwant aan **heei.Tiévoe nagéén**). Een vergelijkbare combinatie van werkwoorden is te zien in Jesaja 23:16 en Ezechiël 33:32. In deze twee voorbeelden zou 'mooi spelen' trouwens wel mijn voorkeur hebben boven 'goed spelen'.

Dat brengt ons bij de vraag: wat is er te verstaan onder **heei.Tiévoe nagéén**, *play well*.

Wat zou de psalmist in Psalm 33:3 met deze gebiedende wijs bedoelen?

- Inzet? Is de tekst een aansporing om goed zijn best te doen, dus om vooral niet slapjes, routinematig te spelen?
- Interpretatie? Zou men vooral mooi, of gevoelig, dan wel met overgave moeten spelen, op z'n schoonst?
- Intonatie, frasering, snelheid? Bedoelt men correct, kundig spel, misschien wel met een mate van virtuositeit?

Dat zou op zich allemaal kunnen, het zijn allemaal vormen van 'goed'. En dat is te zien, de genoemde vertalingen vatten deze eerste term dan ook nogal verschillend op: 'doet uw best bij het spelen op de snaren', 'speel welluidend', 'speel met overgave', 'speelt schoon', 'speelt op zijn schoonst', 'play well', 'play skillfully', etc. Taalkundig allemaal goed, beslist. Maar er is mijn inziens nog een variatie in speelwijze die vooral in deze context in beeld komt, met name in relatie tot de setting: snaarinstrumenten temidden van veel volk. Dan zou het ook kunnen duiden op de aanwijzing:

- Volume. Geen gevoelig getokkel, maar echt goed aanslaan! Is ook een vorm van 'goed'.

Dat laatste is een hele redelijke optie (onafhankelijk van de vraag hoe **bi-t.roe."áah** wordt vertaald); het gaat om muziekinstrumenten met een relatief zachte klank. Dat het hier om snaarinstrumenten gaat blijkt uit vers 2, waar sprake is van de lier en de tiensnarige harp, instrumenten waarop normaliter vooral wordt getokkeld. Ook waren de omstandigheden waarschijnlijk heel anders dan bij het solo-optreden van David voor de koning in de besloten ruimte van diens paleis, het gaat hier in Psalm 33 waarschijnlijk om een open ruimte en er is - zie het eerste vers - sprake van luide klanken en van zang door velen. In die omstandigheid is het *aanslaan* van de snaren een betere begeleiding van de zangers (meervoud) dan *tokkelen* - een groot verschil! Dan zou het advies toch ook zijn: niet tokkelen, raak de snaren maar goed! Kortom, in *Tot lof van God – het Boek der Psalmen* is **heei.Tiévoe nagéén** vertaald met de uitdrukking 'Slaat de snaren aan'.

Dan het derde woord, de uitdrukking die aanleiding was voor de vraag: **bi-t.roe."áah**.

- De prefix **bi-** betekent 'in' of 'met'.
- Het woord **t.roe."áah** wordt (wederom volgens *The Analytical Hebrew and Chaldee Lexicon*) omschreven als
–I. *a shout*, of joy or of battle. –II. *a sound* of a trumpet.

Andere handboeken geven vergelijkbare betekenissen, allemaal met de nadruk op 'luid' en op 'plotseling'. Het komt van het werkwoord **roea**", dat in de causatieve vorm de betekenis heeft van:

–I. *to cry aloud* –II. *to shout*, in joy, alarm, or war. –III. *to sound* a trumpet, with **b.**; espec. *to sound an alarm*.

Hierop afgaande is er voor de meeste van de genoemde vertalingen wel een referentie, hoe verschillend ze onderling ook mogen lijken: 'geschal, vrolijk geschal, vrolijke klanken, gejuich, shouts of joy, sounds of deepest feeling, Posaunenschall, bazuinen, klinken, met overgave', etc.

Met bovenstaande definities in gedachten zijn er wel enkele bezwaren: 'vrolijke klanken' en 'sounds of deepest feeling' klinken niet per se luid, terwijl een luide klank wel dat is waar het woord mee overeenkomt (zie o.a. 2 Kron. 15:14; in dat vers wordt **bi-t.roe."áah** gebruikt als synoniem van **b.qóol gaadóol**, 'met groot geluid' c.q. 'met luide stem'.

Hoe komt het dat er zulke grote verschillen mogelijk zijn? Dat is omdat het woord **t.roe."áah**, net als het basiswerkwoord **roea**", zeer algemeen van aard is en op veel verschillende manieren kan worden gebruikt. Het heeft in ieder geval te maken met het op luide wijze ergens blij van geven, een schreeuw van verdriet of van vreugde; het kan ook om een alarm gaan, om een aankondiging, een bekendmaking, etc. Het kan betrekking hebben op een luid gebruik van de menselijke stem, maar ook van muziekinstrumenten, etc. De context is daarom van groot belang.

Het woord **t.roe."áah** komt een aantal keren voor:

- zo'n 36 keer in totaal, verdeeld over de volgende passages:
Lev. 23:24; 25:9, Num. 10:5,6; 23:21; 29:1; 31:6, Jozua 6:5,20, 1 Sam. 4:5,6, 2 Sam. 6:15,
1 Kron. 15:28, 2 Kron. 13:12; 15:14, Ezra 3:11,12,13, Job 8:21; 33:26; 39:25,
Psalm 33:3; 47:6 (5); 89:16; 150:5, Jer. 4:19; 20:16; Jer. 49:2, Ez. 21:27 (soms :22), Amos 1:14; 2:2, Zef. 1:16
- zo'n 10 keer daarvan met de prefix **bi-**, 'in' of 'met', dus als **bi-t.roe."áah**. Hieronder een opgave van de betreffende zinsnede (met Psalm 33:3 als laatste), waarbij **bi-t.roe."áah** voorlopig is weergegeven als 'met xxxx'.

2 Sam. 6:15	ma."aliém ... bi-t.roe."áah oe-v.qóol Sjoofáar	zij voerden ... op <u>met xxxx</u> en met horengeschal
1 Kron. 15:28	ma."aliém ... bi-t.roe."áah oe-v.qóol Sjoofáar	zij voerden ... op <u>met xxxx</u> en met horengeschal
2 Kron. 15:14	waa-jiSjáv"oé ... b.qóol gaadóol oe-vi-t.roe."áah ...	en zij zwoeren ... met luide stem en <u>met xxxx</u>
Ezra 3:12	w.rablém b-t.roe."áah v.Sim."cháah I.hariém qóol	maar velen, <u>met xxxx</u> en met vreugde, om de stem te verheffen
Job 33:26	wa-jár paanáav bi-t.roe."áah	hij zal bezien zijn aangezicht <u>met xxxx</u>
Psalm 47:6(5)	"aaláah elohiém bi-t.roe."áah JHWH b.qóol Sjoofáar	is opgestegen God <u>onder xxxx</u> , JHWH onder geluid van ramshoren
Ez. 21:27:(22)	I.hariém qóol bi-t.roe."áah	om aan te heffen geluid <u>met xxxx</u>
Amos 1:14	éeSj) ... w-ach.láah ... bi-t.roe."áah b.Jóom mil."chamáah	vuur ... en zal beslist verslinden ... <u>met xxxx</u> , op dag van oorlog
Amos 2:2	éeSj) ... w-ach.láah ... bi-t.roe."áah b.qóol Sjoofáar	vuur ... en zal beslist verslinden ... <u>met xxxx</u> , met geluid van ramshoren
Psalm 33:3	heei.Tiévoe nagéén bi-t.roe."áah	speelt goed (op de snaren) <u>met xxxx</u>

Als men let op het onderwerp en het gezegde, dan is goed te zien dat de uitdrukking **bi-t.roe."áah**

- in een aantal gevallen iets zegt over het gebeuren zelf (2 Kron. 15:14, Ezra 3:12, Ez. 21:27(22), etc.);
- in andere gevallen een begeleidend verschijnsel beschrijft (1 Kron. 15:28, Psalm 47:6(5), etc.).

Dat is een belangrijk onderscheid bij de duiding van de tekst!

Verder kan in zijn algemeenheid worden gezegd dat het niet altijd duidelijk is om wat voor soort geluidsuitbarsting het gaat, hoewel in veel gevallen **t.roe."áah** prima te vertalen is als 'gejuich/geschreeuw'. Het lijkt vaak te duiden op het gebruik van de menselijke stem, maar toch is dat niet altijd het geval.

Een beperkt aantal keren is het woord rechtstreeks gekoppeld aan bepaalde muziekinstrumenten: bij trompetsignalen, signalen op de ramshoorn en bij het slaan op de cimbaal. Het woord slaat dan overduidelijk op het spelen op die instrumenten, of is expliciet gekoppeld is met de naam van die instrumenten zelf, zoals onder andere te zien in:

2 Kron. 13:12	"cha.TsoTS.root t.roe."áah	trompetten ...
Lev. 25:9	Sjoofár-t.roe."áah	ramshoorn ...
Psalm 150:5	Tsil.Tsiléei t.roe."áah	cimbaal ...

Deze vermeldingen van **t.roe."áah** als onderdeel van de naam van het instrument zijn begrijpelijk, deze instrumenten zijn zeer geschikt voor signalen of stevige klappen. Zie verder ook Lev. 23:24, Num. 10:5,6, 2 Kron. 13:12 en Zef. 1:16. Omdat er in Psalm 33 echter niet wordt gerept van trompetten of bazuinen, zou het niet mijn keus zijn om zo'n instrument in de vertaling te introduceren (het zijn ook maar enkele vertalingen die dat doen). De vraag blijft verder, wat de vertalers (en vervolgens de lezers) verstaan onder het woord 'geschal' zonder verdere aanduiding.

In ongeveer de helft van het totale aantal verzen lijkt het woord **t.roe."áah** expliciet op de menselijke stem te duiden. Soms is dat in pessimistische zin (zoals voor geschreeuw in oorlogssituaties), soms in optimistische zin (bij feestelijk, triomfantelijk gejuich, als overwinningskreten), maar altijd in een tamelijk chaotische en ook spontane setting. Bij afwezigheid van specifieke instrumenten lijkt dit de woordbetekenis goed te duiden. Een aantal instanties waar de menselijke stem in beeld komt: Num. 23:21, Jozua 6:5,20, 1 Sam. 4:5,6, 2 Sam. 6:15, 1 Kron. 15:28, 2 Kron. 15:14, Ezra 3:11-13, Job 8:21, 33:26, Jer. 20:16, Ez. 21:27. Het woord wordt echter *niet* gebruikt om het gestructureerde zingen van liederen te beschrijven. Met het oog op Psalm 33:3b is nu de vraag: hoe **bi-t.roe."áah** daar te vertalen? Om te beginnen is daar in hetzelfde vers juist expliciet sprake van het zingen van een lied. En dat zingen is ook inhoudelijk in overeenstemming met het vervolg van de psalm. Een meer ongearticuleerd juichen past daar minder goed bij.

Verder kan men mijns inziens niet om het feit heen dat er in Psalm 33:3b wel degelijk een groep muziekinstrumenten wordt genoemd; er is immers sprake van snaarinstrumenten. De keuze lijkt daarom:

- Is de term **bi-t.roe."áah** (ondanks dat) een zelfstandige verwijzing naar de menselijke stem, naar gejuich?
- Of zou het correct zijn om deze term te koppelen aan het expliciet genoemde snaarspel?

Deze twee varianten wat nader beschouwd.

In het eerste geval zou er sprake zijn van *twee* geluidsbronnen; de term **bi-t.roe."áah** zou dan helemaal los staan van het eerdere **heei.Tiévoe nagéen**. Dat kan. De genoemde accenttekens met de scheiding tussen **heei.Tiévoe nagéen** enerzijds en **bi-t.roe."áah** anderzijds ondersteunen dat. In dit eerste geval zou deze versregel de opdracht geven tot de instrumentalist 'speelt goed', met daarnaast de beschrijving van een parallel verschijnsel 'met gejuich', of 'terwijl men juicht' of 'temidden van gejuich' (ongeveer in de trant van 1 Kron. 15:28, waar het opvoeren van de ark wordt beschreven, met daarbij een vrij musiceren op allerlei instrumenten, samen met de menselijke stem, het ongestructureerde gejuich).

Er is nog een overweging die vermelding verdient. In Psalm 33:3 is **bi-t.roe."áah** het laatste woord van de inleidende strofe van 3 verzen; dit zou dan kunnen worden gezien als een terugwijzing naar het eerste woord van de eerste strofe, het vergelijkbare **ran.noé**, *to rejoice, to praise*, en zou 'met gejuich' een passend slot zijn van de strofe. Dat is zeker plausibel, maar niet dwingend.

Toch is er mijns inziens een bezwaar tegen deze eerste opvatting. In Psalm 33 is er in de eerste strofe (:1-3) namelijk een aaneenschakeling van werkwoorden die allen in de gebiedende wijs staan; ook vers 33:3b heeft de gebiedende wijs. Mijns inziens staat juist deze eerste variant op gespannen voet daarbij. Daarover straks meer.

In het tweede geval zou het dus *niet* om parallelle verschijnselen gaan, er zou sprake zijn van *één* geluidsbron, het snaarspel. Dan zou het woord **bi-t.roe."áah** iets zeggen over de *manier* van spelen. Ook dit zou goed passen bij het genoemde scheidingsteken, omdat **bi-t.roe."áah** iets zegt over het 'goed spelen' als geheel, het dient niet te worden gekoppeld met het woordje **nagéen**, 'snaarspelen', alleen. Deze tweede benadering is op zich niet onlogisch of ongefundeerd; er zijn een aantal teksten waarin de bepaling **bi-t.roe."áah** zou moeten worden opgevat als een modaliteit, als een *wijze* van: een wijze van zweren, een wijze van stemverheffing, etc. (de teksten werden al eerder genoemd: 2 Kron. 15:14, Ezra 3:12, Ez. 21:27(22), etc.). In deze gevallen gaat de term **bi-t.roe."áah** over het in de zin gebruikte onderwerp en gezegde. Het is in al deze gevallen dus niet zo dat de ene dit deed en de andere dat; er is een handeling en **bi-t.roe."áah** zegt iets over de wijze waarop. Dat lijkt in Psalm 33:3 net zo het geval te zijn.

Verder onderscheidt Psalm 33:3 zich van al de andere vermeldingen, doordat er hier sprake is van een gebiedende wijs, de psalm richt zich rechtstreeks tot de bespelers van de harpen en de lieren.

Wat voor verschil dat maakt, is goed te zien als we **bi-t.roe."áah** even vervangen door een andere, vergelijkbare uitdrukking. Als we het bijvoorbeeld vervangen door de term **b-Sim."cháah**, 'met vreugde/plezier' (zoals gebruikt in Ezra 3:12), gaat het in de zin 'Musiceert met plezier!' dan om het plezier van de luisteraars of om de wijze van musiceren? Mij lijkt het laatste. Ook als het wordt vervangen door **b.qóol gaadóol**, 'met groot geluid', ook dan zou deze bepaling zeer goed te beschouwen zijn als een speelwijze. Ook al zijn de beide termen (**b-Sim."cháah** en **b.qóol gaadóol**) dikwijls van toepassing op de menselijke stem, gecombineerd met deze gebiedende wijs zou het eerder iets zeggen over het musiceren (en als men het dan toch op de menselijke stem zou willen betrekken, dan in deze zin toch op de stem van de musicist!).

Zoals al genoemd wordt **bi-t.roe."áah** nergens anders met de gebiedende wijs gecombineerd.

Als **heei.Tiévoe nagéen** zou worden vertaald met 'Slaat de snaren aan', dan zou **bi-t.roe."áah** iets zeggen over die totale handeling en zou het de luidheid van dat geheel beklemtonen, dus 'Slaat de snaren aan, *met luidheid, forte!*'

Dit zijn al met al mijn overwegingen geweest om de genoemde passage, en dan met daarbij een kleine alliteratie, te vertalen met de uitdrukking: 'Slaat de snaren stevig aan!'

Psalm 33:1-3 luidt dan in de vertaling *Tot lof van God – het Boek der Psalmen*:

Juicht van vreugde voor Jehovah, rechtvaardigen
– voor oprechten is lofzang meer dan terecht.
Prijst Jehovah op de lier,
bespeelt de grote harp voor Hem;
zingt een heel nieuw lied voor Hem,
slaat de snaren stevig aan!

Voor het laatst bijgewerkt: 29 maart 2011